

of the Kharkiv region for the period of 2021–2027: collection of scientific works on materials of a round table. Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy, 5–10 [In Ukrainian].

4. Metodyka rozroblennia, provedennia monitorynhu ta otsinky rezultyvnosti realizatsii rehionalnykh stratehii rozvytku ta planiv zakhodiv z yikh realizatsii: Nakaz Ministerstva rehionalnoho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo komunalnoho hospodarstva Ukrainy vid 31.03.2016 r. № 79 (u redaktsii nakazu Ministerstva rehionalnoho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunalnoho hospodarstva Ukrainy vid 27 hrudnia 2018 roku № 373). URL: <https://gov.ua/laws/showzakon.rada./z0632-16> [In Ukrainian].

5. Snihova, O. Yu. (2018). Rozkryttia potentsialu smart-spetsializatsii dlia podolannia rehionalnoi strukturnoi inertnosti v Ukraini. *Ekonomika Ukrainy – Ukraine economy*, 8, 75–87 [In Ukrainian].

6. Petryshyna, M. O. (2013). Zahalni zasady zaprovadzhennia innovatsiinoi modeli rozvytku ukrainskoi derzhavy: munitsypalny aspekt. *Pravo ta ynnovatsii – Law and innovation*, 4, 11–17 [In Ukrainian].

Давидюк Олександр Миколайович

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

НАПрН України, адвокат,

доцент кафедри господарського права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,

ORCID ID: 0000-0002-6699-0903

ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

Роботу присвячено особливостям реалізації господарсько-правової компетенції органів місцевого самоврядування у суспільних відносинах пов'язаних із створенням, передачею прав, впровадженням та використанням інновацій, формам та порядку їх реалізації і існуючим проблемам нормативного забезпечення вказаних процесів та запропоновано шляхи подальшого розвитку національного законодавства України з цих питань.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, органи місцевого самоврядування, компетенція органів місцевого самоврядування.

Davydiuk Oleksandr

*PhD, Senior Researcher of the Scientific and Research Institute
of Providing Legal Framework for the Innovative Development
of NALS of Ukraine,
Associate Professor of department of business law of Yaroslav Mudryi
National Law University, lawyer
ORCID: 0000-0002-6699-0903*

ECONOMIC AND LEGAL ASPECTS OF IMPLEMENTATION OF THE RIGHT OF LOCAL GOVERNMENT BODIES TO INTRODUCE INNOVATION

The work is devoted to the peculiarities of realization of economic and legal competence of local self-government bodies in public relations connected with creation, transfer of rights, introduction and use of innovations, forms and order of their realization and existing problems of normative maintenance of the specified processes.

Keywords: innovation, innovation activity, local governments, the competence of local governments.

Із 2002 року, після набуття чинності таким нормативно-правовим актом як Закон України «Про інноваційну діяльність» [1], в межах національного законодавства України було вперше врегульовано правовий статус такого об'єкту господарського та цивільного обороту як інновації. Досить революційними були положення вказаного нормативного документу у розрізі повноважень органів місцевого самоврядування, які були визначені як повноцінні суб'єкти інноваційних відносин. Не дивлячись на те, що правове регулювання процесів впровадження інновацій існує та вдосконалюється в нашій країні протягом останніх 18 років, до цього часу залишається велика кількість прогалин нормативного впливу, які негативно відбиваються на практичній реалізації місцевих (регіональних) інноваційних проєктів.

Питання правового забезпечення інноваційної діяльності органів місцевого самоврядування неодноразово досліджувались багатьма вченими, на особливу увагу серед яких заслуговують праці таких вчених як: Белінська, Я. В. [2]; Нежиборець, В. І. [3]; Орлюк О. П., Бутнік-Сіверський О. Б., Мироненко Н. М. [4], Петришина О.М. [5, с. 71-96] та інших, проте всі вони як правило були присвячені окремим проблемам цього процесу та не містили в собі обґрунтування доцільності існування певних форм здійснення інноваційної діяльності органами місцевого самоврядування.

Відповідно до положень ч. 2 статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Цей принцип правового регулювання пронизує всі аспекти діяльності органів місцевого самоврядування, в тому числі і ті які опосередковують порядок реалізації господарської компетенції цих органів під час впровадження інновацій. Відповідно до положень ч. 3 статті 7 Закону України «Про інноваційну діяльність», представницькі органи місцевого самоврядування – сільські, селищні, міські ради відповідно до їх компетенції: (1) затверджують місцеві інноваційні програми; (2) у межах коштів бюджету розвитку визначають кошти місцевих бюджетів для фінансової підтримки місцевих інноваційних програм; (3) створюють комунальні інноваційні фінансово-кредитні установи для фінансової підтримки місцевих інноваційних програм за кошти місцевих бюджетів, затверджують їх статути чи положення про них, підпорядковують їх своїм виконавчим органам; (4) доручають своїм виконавчим органам фінансування місцевих інноваційних програм за рахунок коштів місцевого бюджету через державні інноваційні фінансово-кредитні установи (їх регіональні відділення) або через комунальні інноваційні фінансово-кредитні установи; (5) затверджують порядок формування і використання коштів комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ; (5) контролюють фінансування місцевих інноваційних програм за кошти місцевого бюджету через державні інноваційні фінансово-кредитні установи (їх регіональні відділення);

(б) контролюють діяльність комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ.

Саме цей перелік основних повноважень органів місцевого самоврядування в інноваційній сфері, є тим єдиним переліком із якого можна виділити основні форми участі вказаних органів управління в інноваційних відносинах. Проте, як показує 18-тим річний досвід правового регулювання процесу застосування цієї норми, лише поодинокі територіальні громади здатні організувати забезпечення повноцінної реалізації комплексної програми інноваційного розвитку свого регіону. Більшість з них не наважується на такого роду процедуру через нестачу коштів для забезпечення такого процесу. Саме з цієї причини, доцільно ставити під сумнів існуючі 6 (шість) форм участі органу місцевого самоврядування в інноваційних процесах та пропонувати змінити існуючі законодавчі механізми, ввівши до вказаного переліку додатковий комплекс правомочностей, тобто збільшити компетенцію органів місцевого самоврядування у цій сфері. Такого роду думки підтверджується і вже проведеними статистичними дослідженнями методом SWOT у цій сфері [6].

При цьому, основний вектор подальшого розширення прав органів місцевого самоврядування у сфері інновацій, вже було визначено положеннями чинного законодавства України. Так, ратифікуючи Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Держава Україна Законом від № 1678-VII від 16.09.2014 р., визнала право на інновації та регіональний розвиток на їх основі невід'ємним правом територіальної громади та визнала, що такий розвиток має відбутись за правилами встановленими Рамковою програмою ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020» [7].

Досліджуючи практику та форми реалізації зазначеної програми на рівні законодавства ЄС та законодавства країн-членів ЄС, можна виділити наступні форми участі органів місцевого самоврядування у цьому процесі: (1) обмін науково-технічною інформацією на рівні окремих регіонів та співфінансування такими регіонами цих процесів; (2) створення та функціонування центрів розповсюджен-

ні інновацій (IRC – Innovation Relay Centres); (3) створення системи вузько-профільної спеціалізованої освіти, як вищої освіти так і середньої спеціальної; (4) залучення за рахунок коштів регіону досвідчених фахівців та створення умов для їх роботи у певному регіоні; (5) участь у венчурному інвестуванні інноваційних підприємств; (6) створення та забезпечення функціонування інфраструктурних елементів інноваційної системи (бізнес-інкубаторів, технологічних центрів, центрів трансферу технологій і т.д.).

На нашу думку, саме такі форми участі у інноваційній діяльності для органів місцевого самоврядування дозволять їм істотно підвищити рівень соціально-економічного розвитку відповідного регіону і через це мають бути відображені у чинному законодавстві України як іноземний досвід правового регулювання який довів свою ефективність на практиці застосування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. Відомості Верховної Ради України. 2002 р. № 36. Ст. 266.
2. Белінська Я. В. Формування пріоритетів економічного розвитку України. *Актуальні проблеми економіки*. 2003. № 2. С. 15–24.
3. Нежиборець В. І. Правове забезпечення національної інноваційної системи в Україні: питання теорії і практики / за ред. О. П. Орлюк, С. Ф. Ревуцький. Київ : Чех, 2005. 105 с.
4. О. П. Орлюк, О. Б. Бутнік-Сіверський, Н. М. Мироненко та ін. Економіко-правові теоретичні та практичні аспекти переходу економіки України на інноваційну модель розвитку: монографія. Київ : Лазуріт-Поліграф, 2010. 416 с.
5. Д. В. Задихайло, Г. П. Клімова, Л. С. Шевченко та ін. Концептуальні засади правового забезпечення інноваційної політики України : монографія / за ред. Д. В. Задихайла. Харків : Право, 2014. 464 с.
6. Ляхоцький А., Ігнатенко О. Аналіз інноваційного середовища у міських радах України / за ред. О. Ігнатенко. *Вісник Національної академії державного управління*. 2013. № 11. С. 162-168. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2013-1-21.pdf>.
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

8. Черленяк І. І., Проскура В. Ф., Шелемба М. М. Регулювання та підтримка трансферу інноваційних технологій в країнах ЄС: досвід та проблеми запровадження в Україні. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2018. Сер: Економіка. Вип. 1 (9). С. 38-46.

REFERENCES

1. Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 r. № 40-IV. (2002). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 36, art. 266 [in Ukrainian].

2. Bielinska Ya. V. (2003). Formuvannia prioritetiv ekonomichnoho rozvytku Ukrainy. *Aktualni problemy ekonomiky – Current economic problems*, 2, 15–24 [in Ukrainian].

3. Nezhyborets V. I. (2005). Pravove zabezpechennia natsionalnoi innovatsiinoi systemy v Ukraini: pytannia teorii i praktyky. O. P. Orliuk, S. F. Revutskyi (Ed.). Kyiv : Chekh [in Ukrainian].

4. O. P. Orliuk, O. B. Butnik-Siverskyi, N. M. Myronenko et al. Ekonomiko-pravovi teoretychni et al. (2010). Praktychni aspekty perekhodu ekonomiky Ukrainy na innovatsiinu model rozvytku. Kyiv: Lazurit-Polihraf [in Ukrainian].

5. D. V. Zadykhailo, H. P. Klimova, L. S. Shevchenko et al. (2014). Kontseptualni zasady pravovoho zabezpechennia innovatsiinoi polityky Ukrainy. D. V. Zadykhaila (Ed.). Kharkiv : Pravo [in Ukrainian].

6. Liakhotskyi A., Ihnatenko O. (2013). Analiz innovatsiinoho seredovyshcha u miskykh radakh Ukrainy / za red. O. Ihnatenko. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia - Bulletin of the National Academy of Public Administration*, 11, 162–168. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2013-1-21.pdf> [in Ukrainian].

7. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 [in Ukrainian].

8. Cherleniak I. I., Proskura V. F., Shelemba M. M. (2018). Rehuliuвання та підтримка трансферу інноваційних технологій в країнах ЄС: досвід та проблеми запровадження в Україні. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Mukachevo State University*, Ser: Ekonomika, Issue 1 (9), 38-46 [in Ukrainian].